

Warszawa, 5 kwietnia 2017 r.

Sieć Obywatelska – Watchdog Polska
ul. Ursynowska 22/2
02-605 Warszawa

173/SO/W/SOWP/2017/SOKBT

**Pani Małgorzata Gersdorf
Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego
Plac Krasińskich 2/4/6
00-951 Warszawa**

Szanowne Pani Profesor,

z informacji zamieszczonych na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego wynika, iż 11 maja 2017 r. rozpoznana zostanie sprawa z wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w sprawie zbadania zgodności z Konstytucją RP wybranych przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej (K 58/13)¹.

Zwracamy się do Pani Prezes z prośbą o wycofanie tego wniosku z Trybunału Konstytucyjnego.

Wskazujemy, iż skład wyznaczony do orzekania w tej sprawie jest nieuprawniony, co pogłębi chaos prawny, a sam Trybunał Konstytucyjny aktualnie nie gwarantuje ochrony wolności i praw².

Ze zrozumieniem przyjmujemy możliwość kierowania wniosków przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie badania zgodności z Konstytucją RP określonych przepisów. Stanowi to jeden z mechanizmów weryfikacji konstytucyjności przepisów, który został określony w samej Konstytucji RP. Uważamy jednak, że jakiegokolwiek rozstrzygnięcia dotyczące stosowania art. 61 Konstytucji RP i ustawy o dostępie do informacji publicznej powinny zostać odłożone do momentu, gdy Trybunał Konstytucyjny będzie na nowo chronił prawa obywateli.

Aktualna sytuacja polityczna może doprowadzić do daleko idącego zagrożenia dla kolejnego fundamentu demokratycznego państwa prawa, jakim jest jawność. Naszym zdaniem rola prawa do informacji (jawności) dla demokracji została dobrze uwypuklona w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: TASZ przeciwko Węgrom - wyrok z 14 kwietnia 2009 r. (37374/05), Młodzieżowa Inicjatywa na Rzecz Praw Człowieka przeciwko Serbii wyrok z 25 czerwca 2013 r. (48135/06); Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes przeciwko Austrii wyrok z 28 listopada 2013 r. (39534/07); Guseva przeciwko Bułgarii wyrok z 20 stycznia 2015 r.; Węgierski Komitet Helsiński przeciwko Węgrom wyrok z 8 listopada 2016 r., (18030/11).

Uznanie, że prawo do informacji jest prawem człowieka, nakłada na podmioty zobowiązane do jego

¹<http://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/wokanda/art/9656-dostep-do-informacji-publicznej/>

²Identyczne stanowisko zostało wyrażone w podpisanym przez Sieć obywatelską Watchdog Polska stanowisku w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 16 marca 2017 r. w sprawie ustawy o zgromadzeniach: http://bip.siecobywatelska.pl/userfiles/file/Odpowiedzi_na_wnioski/Os_wiadczenie-ws-wyroku-TK-o-zgromadzeniach_PL_21032017.pdf

przestrzegania jeszcze większy obowiązek poszanowania jego istoty oraz zapewniania gwarancji przestrzegania go.

Doprowadzenie do sytuacji, w której Trybunał Konstytucyjny w aktualnym składzie stwierdzi niekonstytucyjność znaczącej grupy przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, otworzy drogę do zmiany ustawy przez Parlament. Obecnie jest to bardzo niebezpieczne dla zachowania gwarancji konstytucyjnych. Po naruszeniu wolności zgromadzeń, upolitycznieniu mediów publicznych, próbie naruszenia niezależności władzy sądowniczej, niepewnej przyszłości prawa dotyczącego wolności stowarzyszania się i atakach medialnych wymierzonych w organizacje społeczne, jawność pozostaje jednym z niewielu narzędzi kontroli społecznej nad rządzącymi. Przypomnieć należy, że jawność stała się jednym z uprawnień, które zostało ograniczone w ostatnim czasie na Węgrzech, właśnie m.in. poprzez zmianę procedur³. Biorąc pod uwagę zmiany na Węgrzech, można przypuszczać, że aktualna większość w Parlamencie nie będzie dążyła do poszerzenia jawności i uproszeniu procedur. Takie działanie nie będzie zresztą wyjątkowe dla aktualnej władzy, ponieważ żadna władza nie lubi jawności. Biorąc pod uwagę nasze doświadczenia z ostatniego czasu, kiedy staraliśmy się uzyskać informacje odnośnie działania m.in. Rządu RP, uważamy, że nie ma co liczyć na myślenie projawnościowicie przy ewentualnej zmianie prawa.

Nadto pragniemy zauważyć, że jakkolwiek zmiana ustawy o dostępie do informacji publicznej uderzy bezpośrednio w wolność prasy. Art. 3a Prawa prasowego bezpośrednio odsyła dziennikarzy do ustawy o dostępie do informacji publicznej. Dziennikarze muszą korzystać z dostępu do informacji publicznej i robią to. Zatem ograniczenie jawności w Polsce wpłynie bezpośrednio na sytuację prasy i mediów poprzez utrudnienie im sprawowania funkcji kontrolnej.

Jesteśmy gotowi do debaty o jawności i jej gwarancjach. Również jesteśmy gotowi spierać się o nią w sądach administracyjnych, co już czynimy i co jest naturalnym zjawiskiem. Jednakże nie powinniśmy oddawać pola politykom w tak trudnych czasach dla nas wszystkich.

Lpazymy wyraz szacunku,

Katarzyna Batko-Totić
Katarzyna Batko-Totić
WICEPREZESKA
SIECI OBYWATELSKIEJ - WATCHDOG POLSKA

Szymon Osowski
Szymon Osowski
PREZES
SIECI OBYWATELSKIEJ - WATCHDOG POLSKA

³http://informacjapubliczna.org.pl/7,466,wegry_nowa_konstytucja_stanowi_powazne_zagrozenie_dla_prawa_do_informacji.html; <https://siecobywatelska.pl/orban-11-dni-ktore-ogranicza-wolnosc/>